Mielonen Eevamaria 12.12.2023

EU-Kiina-huippukokous 7-8.12.2023

Euroopan unionin ja Kiinan 24. huippukokous järjestettiin Pekingissä 7.-8.12. EU:ta edustivat Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michel ja Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen. Kiinaa edustivat presidentti Xi Jinping ja pääministeri Li Qiang.

Kokouksessa keskusteltiin EU:n ja Kiinan poliittisista ja taloudellisista suhteista sekä ajankohtaisista kansainvälisistä kysymyksistä, kuten Venäjän hyökkäyssodasta Ukainassa, Lähi-idän tilanteesta sekä kasvaneista jännitteistä Itä- ja Etelä-Kiinan merellä.

Huippukokouksesta ei annettu yhteistä julkilausumaa. EU julkaisi lehdistötiedotteen huippukokouksen jälkeen.

Euroopan unionin ja Kiinan 24. huippukokous järjestettiin Pekingissä 7.-8.12. EU:ta edustivat Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michel ja Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen. Kiinaa edustivat presidentti Xi Jinping ja pääministeri Li Qiang.

Huippukokous nähtiin sekä hyvänä mahdollisuutena viestiä Kiinalle EU:n keskeisistä taloudellisista intresseistä ja saada niissä aikaan konkreettisia edistysaskelia sekä käydä keskustelua EU:lle keskeisissä poliittisissa, temaattisissa, alueellisissa ja globaaleissa kysymyksissä.

Talouden ja kaupan osalta molemmat osapuolet totesivat tasapainoisten kauppasuhteiden ylläpitämisen olevan molempien intresseissä. EU viesti Kiinalle vahvasti, että unionin ja sen jäsenmaat odottavat Kiinalta edistystä sekä tasapainoisemman kauppa- ja taloussuhteen rakentamisessa että tasavertaisten toimintaedellytysten luomisessa. Esille nostettiin myös EU:n merkittävä Kiinan-kaupan kauppavaje ja kaupan rakenteelliset ongelmat. Taloudellisen turvallisuuden osalta viestittiin EU:n tavoitteesta vähentää mm. strategisia riippuvuuksia Kiinasta tähdentäen samalla, ettei unionin tavoitteena ole kytkeytyä irti Kiinasta tai kääntyä protektionistisempaan suuntaan. Sekä EU että Kiina näkevät monenkeskisen sääntöpohjaisen kauppajärjestelmän mahdollisuutena ratkaista kauppaan liittyviä haasteita.

Poliittisissa kysymyksissä keskeinen aihe oli Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja Kiinan rooli Venäjään vaikuttamisessa. EU johtajat tähdensivät, että Kiinalla on YK:n turvaneuvoston pysyvänä jäsenenä velvollisuus ylläpitää YK:n peruskirjan periaatteita, velvollisuus vaikuttaa Venäjään sodan lopettamiseksi, ja kehottivat Kiinaa sitoutumaan Ukrainan rauhanaloitteeseen. Erityisen tärkeää EU:lle on, ettei Kiina tue Venäjää toimittamalla sille tappavia aseita eikä edesauta muillakaan tavoilla Venäjälle asetettujen pakotteiden kiertämistä tai estä niiden vaikuttavuutta.

Lähi-idän osalta EU tuomitsi Hamasin raa'an hyökkäyksen Israelia kohtaan ja alleviivasi sen oikeutta puolustautua kansainvälisen humanitäärisen lain puitteissa. EU ja Kiina olivat yksimielisiä tarpeesta suojella kaikkia siviilejä ja parantaa Gazan asukkaiden humanitääristä tilannetta. Kumpikin osapuoli vakuutti sitoutumistaan kahden valtion malliin.

EU nosti esille huolensa Kiinan ihmisoikeustilanteen johdosta, erityisesti Xinjiangin ja Tiibetin tilanteet,

pakkotyön, ihmisoikeuspuolustajien kohtelun ja vähemmistöjen tilanteen sekä perusoikeuksien ja vapauksien kuihtumisen Hongkongissa. EU noteerasi helmikuussa 2023 käydyn ihmisoikeusdialogin ja vuoden 2024 ihmisoikeusdialogin, joka on määrä pitää Kiinassa.

Alueellisista kysymyksistä esillä olivat Korean niemimaan tilanne, Afganistan, Myanmar ja Iran. EU ilmaisi sitoutumisensa yhden Kiinan politiikkaansa ja ilmaisi huolensa Taiwanin salmen lisääntyneiden jännitteiden johdosta; EU ei hyväksy pyrkimyksiä muuttaa yksipuolisesti alueella vallitsevaa rauhaa ja vakautta; kiistat tulee ratkoa kansainvälisen oikeuden, erityisesti kansainvälisen merioikeuden (UNCLOS) mukaisesti.

Ilmaston ja ympäristön osalta molemmat osapuolet vakuuttivat sitoutumistaan ilmastonmuutoksen torjumiseen ja ympäristön suojeluun jatkossakin. EU kiitti Kiinaa uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotossa ja tavoitteesta lisätä päästöleikkauksia.

Muita esillä olleita teemoja ja kysymyksiä olivat digitaalisen talouden kehittäminen, velkakestävyys, ruokaturva, terveys ja pandemioiden ehkäisy, vesien ja biodiversiteetin suojelu, merialueiden hallinta, muovijätteen vähentäminen sekä metsien hakkuut.

EU:n ja Kiinan johtajat noteerasivat sopimukset, jotka koskevat muutamien alakohtaisten työryhmien perustamista. EU nosti esille rajat ylittävän dataliikenteen helpottamisen. Osapuolet panivat merkille edellisen huippukokouksen jälkeen saavutetun edistyksen tulli- ja IPR-kysymyksissä, elintarviketurvallisuudessa sekä nettikaupan tuotteiden turvallisuuden valvonnassa. Myös maantieteellisissä merkinnöissä saavutetut askeleet noteerattiin. EU:n ja Kiinan johtajat sopivat ensi vuodelle korkean tason dialogista ihmisten välisten kontaktien tiivistämiseksi.

Liitteet
Viite